

інформаційні моделі накопичення інформації зі спорту; інформацію з баз даних надавати на будь-який запит, зокрема в мережі Інтернет;

- спеціалізованим бібліотекам ВНЗ якомога повніше комплектуватися сучасними інформаційними матеріалами; ліквідувати дефіцит в одержанні оперативної наукової інформації зі спорту; підвищувати інформаційну культуру користувачів;
- основним розробником, зберігачем та розпорядником бази даних спортивної інформації має стати одна з бібліотек інститутів фізичної культури.

Література:

1. Вацеба О., Герцик А. Сучасні тенденції та актуальні проблеми розвитку освіти та науки в галузі фізичного виховання і спорту України // *Здоров'я і освіта: проблеми та перспективи: Матеріали II Всеукр.наук.-практ.конф.* – Донецьк: ДонДУ, 2002. – С.127-131.
2. Ермаков С.С. Исследования в спорте: анализ информации в сети Интернет Украины, России и республике Беларусь // *Педагогіка, психологія та медико-біологічні основи фізичного виховання і спорту: Зб.наук.праць.* – Х.: ХХПІ, 2001. – № 18. – С.52-56.
3. Звіт про міжнародну науково-практичну конференцію: *Бібліотеки – центри наукової інформації XXI століття* // *Бібл.вісн.* – 2001. – № 1. – С.21.

A MODERN STATE AND PROSPECTS OF THE INFORMATIONAL SUPPLYING OF THE EDUCATIONAL PROCESS AND SCIENTIFIC RESEARCHES AT THE INSTITUTE OF PHYSICAL CULTURE.

Irina SVISTELNYK

Lviv State Institute of Physical Culture

The question is connected with the analysis of the modern position of the informational supplying in the sphere of sport. The ways of its improvement are proposed in this article.

ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА РЕФОРМУВАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Ігор ЛАПИЧАК

Львівський державний інститут фізичної культури

Підготовка висококваліфікованих фахівців посідає особливе місце в системі фізичного виховання. Вона є стрижнем і водночас визначальною умовою ефективного функціонування такої системи.

Сьогодні вимагає реформування підготовки фахівців у всіх сферах життєдіяльності суспільства. На це націлює ціла низка законодавчих, програмних і

нормативних актів прийнятих в Україні, що стосуються реформування системи вищої освіти, підготовки висококваліфікованих кадрів [1,2,3].

Задовольняючи освітні потреби особи та потреби суспільства у кваліфікованих кадрах, держава повинна керувати цим процесом і контролювати результати освітньої діяльності всіх її учасників на всіх етапах.

Згідно з „Положенням про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)”, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 65 від 20 січня 1998 р., згідно з Законом України зобов'язано розробити нове покоління нормативної та навчально-методичної документації, що регламентує підготовку фахівців з вищою освітою, частина якої входить до складу системи стандартів вищої освіти.

Державні стандарти вищої освіти використовуватимуться як нормативна база функціонування системи вищої освіти. Структура системи стандартів вищої освіти відповідає вимогам Закону України „Про освіту” і представляє ієрархічну сукупність взаємопов'язаних стандартів. Вони встановлюють взаємопогоджені вимоги до змісту, обсягу і рівня якості вищої освіти, що визначаються загальною метою освітньої та професійної підготовки.

Система стандартів вищої освіти розробляється на трьох рівнях: 1) на рівні держави; 2) на рівні галузі; 3) на рівні вищого навчального закладу.

На рівні держави визначаються загальні вимоги до системи стандартів вищої освіти.

Система галузевих стандартів вищої освіти базується на системі державних стандартів і складається з набору нормативних і навчально-методичних документів за певними напрямками підготовки та спеціальностями. Напрями підготовки та спеціальності затверджені Постановою Кабінету Міністрів України № 507 від 24 травня 1997 року в „Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями”.

Відповідно до цього Переліку, підготовка фахівців з фізичного виховання здійснюється за двома напрямками:

1) Педагогічна освіта, спеціальність „Педагогіка і методика середньої освіти. Фізична культура”;

2) Фізичне виховання і спорт, спеціальність „Фізичне виховання”.

Враховуючи це у Переліку вказується, що підготовка фахівців за кожним з вказаних напрямків здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями „молодший спеціаліст”, „бакалавр”, „спеціаліст”, „магістр”. Але відмінності у змісті підготовки фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів, сфери їх застосування чітко не визначені. Ця невизначеність, очевидно, має усунути система галузевих стандартів вищої освіти.

Галузеві стандарти вищої освіти не затверджені для жодного з освітньо-кваліфікаційних рівнів вказаних вище напрямків підготовки. Багатьма науковцями висловлено сумніви про доцільність існування двох напрямків підготовки фахівців з фізичного виховання, оскільки є певні проблеми в термінах і змісті підготовки фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів за різними напрямками підготовки. Розв'язання вказаної проблеми може бути предметом окремого повідомлення у наступній статті цієї статті.

Висновки наукових досліджень у цьому напрямку в Україні майже не виконані. Згадується тільки на постановках цього питання (Ю.М.Шкретій,

Т.В.Лахманюк, В.М.Трач, Г.І.Шутка, М.С.Марцинюк), або нечисленних дослідженнях, які тільки дотично торкаються порушеної проблеми: Т.М.Курчаба (питання працевлаштування випускників спеціалізованих вузів); Данилко М.Т. (готовність до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури); Савчук С., Лисенко О. (перепідготовка кадрів у галузі фізичного виховання і спорту). Саме тому ми поставили собі за мету проаналізувати технологію укладання та зміст державного стандарту підготовки фахівців з фізичного виховання.

Дослідження виконане у рамках теми 2.1.6. „Комплексний підхід до вирішення завдань фізичного виховання учнівської молоді” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2001-2005 рр.

Основними методами дослідження являються: системний підхід, аналіз і синтез, аналіз літературних джерел, документальних матеріалів, опитування, методи математичної обробки даних.

За дорученням Міністерства освіти і науки України робочою групою з числа професорсько-викладацького складу Львівського державного інституту фізичної культури розроблено і запропоновано проект галузевого стандарту вищої освіти підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” напряму підготовки „0101 – Педагогічна освіта” за спеціальністю „010100 – Педагогіка і методика середньої освіти. Фізична культура”, освітнього рівня – базова вища освіта, кваліфікації 2320 – вчитель середнього навчально-виховного закладу.

Окремі результати цієї роботи викладаються нижче. В результаті вивчення законодавчої бази, програмових і нормативних документів [1,2,3], аналізу спеціальної літератури [4,5] розроблено освітньо-кваліфікаційну характеристику (ОКХ) „бакалавра” за спеціальністю „010100 – Педагогіка і методика середньої освіти. Фізична культура” напряму підготовки „0101 – Педагогічна освіта” та освітньо-професійну програму його підготовки.

Розробка цих документів ґрунтується на результатах вивчення та прогнозування структури соціальної та виробничої діяльності фахівця з урахуванням потреб ринку праці.

Концепція формування змісту і технологія розробки нормативної та навчально-методичної документації базувалася на суб'єктно-діяльнісному підході. При цьому з одного боку враховувалися структурно-змістовні вимоги до системи вищої освіти, а з іншого – ґрунтуються на концепції суспільного розподілу праці, а з другого – враховувалися вимоги до фахової діяльності на певних рівнях.

При складанні ОКХ враховувалися нормативно-методичні положення з розробки цього документу [3]. У них, зокрема, вказується, що ОКХ є документом верхнього рівня у структурі документів, що складають систему галузевих стандартів вищої освіти, в яких реалізується система навчання та професійної підготовки у вищому навчальному закладі. Кваліфікаційні вимоги до професійної підготовки випускника даної спеціальності, наведені у ОКХ, є основою стандарту якості професійної діяльності фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Професійне призначення бакалавра за спеціальністю „010100 – Педагогіка і методика середньої освіти. Фізична культура” встановлено у вигляді переліку первинних посад: вчитель фізичної культури, вихователь, інструктор з фізичної культури, тренер, викладач з виду спорту шкільної секції, керівник підприємства, установи, організації фізкультурно-спортивної спрямованості та інші.

Кваліфікаційні вимоги до бакалавра встановлено у вигляді переліку виробничих

типів, типових задач діяльності та умінь, необхідних для вирішення типових задач діяльності.

В результаті аналізу нормативних документів, кваліфікаційних довідників посад, наукових досліджень з проблем підготовки кадрів у галузі фізичного виховання визначено назви основних виробничих функцій, які виконуватиме бакалавр спеціальності 010100. До Переліку виробничих функцій належать: 1) навчальна; 2) виконавча; 3) організаційна; 4) розвивальна; 5) планувальна; 6) контрольна; 7) інформативна; 8) дослід-ницька.

На підставі аналізу структури професійної діяльності фахівця, сукупності виробничих функцій, які виконує фахівець встановлено перелік типових задач, які йому необхідно зміти вирішувати, та вид задачі діяльності, до якого кожна з них віднесена. Загальною виділено тридцять чотири. Кожній задачі надано шифр, у якому вказано її номер до якого вона відноситься та порядковий номер.

На підставі аналізу змісту типових задач діяльності сформована система умінь, необхідних фахівцю для вирішення типових задач, з визначенням рівня сформованості кожного з них. Таких умінь визначено 182. Цим формалізуються прийоми та засоби діяльності, за допомогою яких безпосередньо вирішується проблемна ситуація.

Виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння, якими повинен володіти фахівець відповідного навчального закладу наведені у додатку А ОКХ.

У структурі ОКХ встановлено вимоги до атестації якості освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів, та відповідальність за якість їхньої професійної підготовки.

Основним кроком було створення проекту освітньо-професійної програми (ОПП) спеціальності бакалавра за спеціальністю 010100. ОПП – державний нормативний документ, якому визначається нормативний зміст навчання, встановлюються вимоги якості освіти та рівня освітньої та професійної підготовки фахівця відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня певної спеціальності.

У складі освітньо-професійної програми також встановлено перелік нормативних навчальних дисциплін підготовки бакалавра за спеціальністю 010100, форму державної атестації випускників (4 роки).

Освітньо-професійна програма складається з основного документа і п'яти додатків:

- 1) Додаток А – Розподіл змісту ОПП та максимальний навчальний час за циклами навчання для нормативної частини ОПП;
- 2) Додаток Б – Система змістовних модулів;
- 3) Додаток В – Система блоків змістовних модулів;
- 4) Додаток Г – Перелік нормативних навчальних дисциплін;
- 5) Додаток Д – Нормативні форми державної атестації.

ОПП є складовою частиною системи стандартів вищої освіти. Разом з ОКХ спеціальності 010100 може бути використана для розробки проекту стандарту якості освіти та діагностики рівня якості освітньо-професійної підготовки бакалавра за спеціальністю 010100. Розробка цього стандарту дозволить отримати повний набір стандартів якості для підготовки бакалавра за спеціальністю „010100 – Педагогіка фізичної освіти. Фізична культура”. Це в подальшому дозволить розробити стандарт якості освіти для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів „бакалавр” „магістр” за спеціальністю „Педагогіка і методика середньої освіти.

Література:

1. „Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)”. Постанова Кабінету Міністрів України № 65 від 20 січня 1998 р.
2. „Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями”. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 травня 1997 р.
3. Про порядок розробки складових нормативного та навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців з вищою освітою: Наказ Міністерства освіти України № 285 від 31 липня 1998 р.
4. Шиян Б.М. Теоретико-методичні основи підготовки вчителів фізичного виховання в педагогічних навчальних закладах: Автореферат дис. докт. пед. наук. – К., 1997 – 50 с.
5. Козловська І.М. Теоретико-методологічні аспекти інтеграції знань учнів професійно-технічної школи. – Львів: Світ, 1999. – 301 с.

 STATE STANDARDS OF HIGHT EDUCATION AS A BASE OF PREPARATION REFORM OF SPECIALISTS IN PHUSICAL EDUCATION

Igor LАPYCHAK

Lvive State Institute of Physical Culture

The article is devoted to the problem of state standarts of high education as a base of preparation reform of specialists in physical education.

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ
БАКАЛАВРІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВИЩОМУ
НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ II РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ**

Михайло МАРЦІНЮК

Івано-Франківський коледж фізичного виховання

Реформування освіти в Україні обумовило перебудову вітчизняної системи професійної підготовки фахівців. Згідно Закону України “Про освіту” в державі функціонує ступенева система вищої школи, до якої належать коледжі II рівня акредитації.

Інноваційні процеси у системі професійної освіти, нові типи вищих навчальних закладів, специфіка їх діяльності, запровадження новітніх технологій у навчально-виховний процес були і є предметом дослідження значної кількості вчених і педагогів-практиків.

Із становленням України як самостійної держави на всіх напрямках суспільного життя спостерігається прагнення вийти на рівень міжнародних та європейських стандартів.